

Новгородська А. В.

*Магістр спеціальності 8.03050901 “Облік і аудит”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
anovgorodskaya93@gmail.com*

Науковий керівник: Вишневська О. М.

*д-р екон. наук, професор,
декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
olganykk@gmail.com*

ЕКОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Досліджено підходи до формування цілісної системи ознак сталого розвитку. Оцінено екологічну складову – основу такого процесу. Виявлено сукупність її критеріїв, які дають можливість здійснити моніторинг і контроль за розвитком сільських територій.

Ключові слова: сталий розвиток, екологія, екологічні критерії, сільські території.

В умовах адаптації соціально-економічного середовища України до європейських і глобалізаційних процесів одним із головних напрямів розвитку є дотримання екологічної компоненти. У зв'язку із цим, виникає необхідність у пошуку дієвих механізмів поєднання економічного розвитку з екологічними критеріями, у тому числі на сільських територіях.

Тема дослідження знайшла своє відображення у працях таких вчених, як: Бобровська Н.В., Дацун А.О., Котикова О.І., Літвак О.А., Осидченко Д.А., Самойлік М.С. У публікаціях науковців закладене вагоме теоретико-методичне підґрунтя для дослідження проблем екологічно розвитку на засадах сталості. Глобальна масштабність цих проблем дає можливість знаходити попередньо недосліджені аспекти і продовжувати наукові пошуки.

Сільські території є найважливішою частиною народногосподарського комплексу країни, що включає обжиту місцевість поза територією міст з її умовами і ресурсами, сільським населенням і різноманітними основними фондами на цих територіях. Досліджуючи цю категорію з функціональної точки зору, яка відображає її мету і завдання, можна засвідчити, що сільські території – це взаємопов'язана єдність трьох сфер: соціальної, виробничої і

екологічної. При цьому екологічна сфера виступає пріоритетним критерієм розвитку, адже задоволення різноманітних потреб людини природними ресурсами є метою такого розвитку [1].

Взаємодія сільського населення і природи є фундаментальною умовою існування селищних громад і сільського господарства. Закономірності сукупного, взаємодоповнюючого розвитку суспільства і природи формують певний простір, де особливості життєдіяльності першої компоненти стають умовами відтворення другої, а їхня взаємодія здійснюється у межах соціальної сфери, і, як наслідок, підпорядковується її законам. У результаті дослідження генезису екологічної компоненти розвитку можна визнати важливість даного феномену для сільських територій України. Сталий розвиток сільських територій – це соціально орієнтований процес економічного розвитку сіл із забезпеченням екологічної і продовольчої безпеки, а також, дієвого відтворення природних ресурсів [3].

Виділено чотири екологічні критерії розвитку на засадах сталості: режим простого відтворення; максимально можливе сповільнення темпів вичерпання запасів невідновлюваних природних ресурсів з перспективою їх заміни на інші нелімітовані види ресурсів у майбутньому; можливість мінімізації відходів на основі впровадження маловідходних, ресурсозберігаючих технологій; мінімізація забруднення навколишнього середовища. Дотримання екологічних критеріїв передбачає: збереження просторової цілісності природних систем у процесі їх господарського використання, освоєння і застосування природо- і ресурсозберігаючих, маловідходних і безвідходних технологій, екологізацію виробництв з метою виробництва екологічно чистої продукції [6].

Відповідно до зазначеного необхідно надавати пріоритет саме збереженню природного середовища і підпорядковувати йому економічні цілі. Реалізація зазначеного може бути практично запроваджена через екологізацію виробництв на сільських територіях, яка являє собою процес поступового і послідовного впровадження систем технологічних,

управлінських та інших рішень, які сприяють підвищенню ефективності використання природних ресурсів і умов поряд з покращенням або хоча б збереженням якості природного середовища [5].

Орієнтація виробництв на екологізацію зумовлена необхідністю збереження природних ресурсів на сільських територіях, розвитком органічного землеробства з метою нарощування якісної основи продовольчої безпеки держави і окремих її регіонів.

Таким чином, у процесі дослідження з'ясовано, що розвиток сільських територій – це процес стабільного й збалансованого забезпечення розвитку сільської мережі, спрямованого на збереження і збагачення людського потенціалу села. При цьому, екологічні критерії розвитку повинні бути направлені на соціально-економічні компоненти, що не руйнують природної основи, забезпечують розвиток суспільства за умови збереження довкілля.

Список використаних джерел:

1. Бобровська Н. В. Еколого-орієнтований підхід у розвитку аграрного сектора / Н. В. Бобровська // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Випуск 4 (55). – 2013. – С. 175-177.
2. Вишневська О. М. Екологічні аспекти у забезпеченні зрівноваженого розвитку аграрного сектору / О. М. Вишневська, Н. В. Бобровська // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Випуск 3 (67). – Миколаїв. – 2012. – С. 26-31.
3. Гром'як Д. М. Соціально-економічні засади комплексного розвитку сільських територій [Електронний ресурс] / Д. М. Гром'як // Міжнародна інтернет-конференція “Актуальні проблеми економіки, обліку та менеджменту”. – Режим доступу : <http://www.viem.edu.ua>.
4. Дацун А. О. Екологічна безпека як основа сталого розвитку держави / А. О. Дацун // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2013. – № 7. – С. 10-12.
5. Осиченко Д. А. Екологізація виробництва [Електронний ресурс] / Д. А. Осиченко, Ю. В. Нефьодова // Руснаука “Экономические науки / 13. Региональная экономика”. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com>.
6. Самойлік М. С. Екологічне обґрунтування соціально-економічного розвитку сільських територій за рахунок створення екопоселень / М. С. Самойлік // Наук. вісн. Полт. Державної агр. академії – 2013. – № 4. – С. 111-116.

A. Novgorodskaya. Environmental criteria for the development of rural areas.

Summary

Investigated approaches to the formation of an integrated system of signs for sustainable development. Valued environmental component – the basis of this process. Identified a set of criteria, which enable to monitor and control the development of rural areas.

Keywords: sustainable development, ecology, environmental criteria, rural areas.